

tíðindablaðið sosialurin

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgávudagar: týsdag, hósdag og leygardag

Lýsingar skulu vera okkum í hendi í seinasta
lagi kl. 10 dagin fyrri útgávudagin

Útgevandi:
P/f Sosialurin
Ábyrgdarblaðstjóri:
Jan Müller
Fyrirkaststjóri:
Krisjan Dahl
Blaðfólk:
Høgni Djurhuus
Randi Jacobsen
Dagný Joensen
Uppseting:
P/f Sosialurin
Prent:
P/f Pressan 1981

Fólkafloks- liturin — tann guli — er fals- arans litur

UPPSKOTIÐ um at steðga vatnorku-
útbygging SEV's á Eiði fall á tingi.
Tær fólkafloksatkvøðurnar, sum und-
an valinum vóru so tryggjar og steð-
fastar, manglaðu bráðliga í. Ikki
høvdu tær atkvøðurnar meira uppá
seg enn so, at stavnamaðurin við
legði seg uppí og vísti á leiðina hjá
fólkaflokkinum, nevniliga hana: held-
ur at lata síni prinsipp um vatnorku,
skilgáðar fløgur, umhvørvi o.s.f. fr-
fara í ommu sína fyrri so at fella sam-
gonguna og sjálvir fáa valdið aftur.
Einfalt: maktgrynd.

TEY, sum hava ivast í, hvør er veruligi
leiðari fólkafloksins, munnu neyvan
ivast longur. Við nøkrum fáum
pennastrokum megnaði stavnamaður-
urin at myrkaleggja øll lyfti og orð, og
restin av fólkaflokkinum tók undir.

NÚ aftaná tingumrøðuna og nú málið
er fallið, frøir Dagblaðið seg og spei-
rekur við at »svarta« út allar teir, sum
hildu orð, og málur sum ein annar
kønur listamálarí við nærum øllum
ælábogans litum. Teir reyðu, teir
grønu og eisini teir bláu verða nevnd-
ir. Men ikki eitt orð um egnan lit.

ER stavnamaðurin bangin fyrri at
finna rætta litin til fólkaflokkinn, so
skulu vit fegnir finna tann litin fyrri
hann. Tað er guli liturin, hesin liturin,
sum eyðkennir falsaran. Og er tað
ikki júst falsleikans lut, sum fólk-
flokkurin hevur havt í hesum spæli:
við undan valinum at vilja steðga
SEV-útbyggingini við Eiðisvatn fyrri
so seinni, tá hetta tyktist at kunna
geva politiskan vinning, at skifta
steðu.

TAÐ er einki loyndarmál, at stevnu-
skráir fólkafloksins og javnaðarfloks-
ins liggja langt frá hvørjari aðrari.
Hóast hetta so arbeiddur hesir báðir
flokkar saman í landsstýrissam-
gongu frá 1974 til 1980. Tey fyrstu
árin gekk samstarvið væl, tí tá helt
fólkaflokkurin givin lyfti og gjørdar
avtalur. Í 1978 byrjaði trúverðugheits-
kreppan hjá fólkaflokkinum og slitn-
aði samgongan í 1980 vegna tess, at
fólkaflokkurin ikki helt gjørdar
avtalur. Pauli Ellefsen, fyrrverandi

oddagrein

løgmaður, segði alla tíðina, at orsøkin
til ósemjurnar var, at ein ikki kundi
lita á avtalur við fólkaflokkinn. Nú er
tað soleiðis, at javnaðarpolitikkarar
hava ikki altíð trúð so nógv uppá
Paula Ellefsen, men í samsvar við
orðafellið »at blind høna finnur eisini
korn«, so trúgva vit orðum Paulasar í
hesum førinum.

Í hesi vikuni prógvaði fólkaflokkurin
so aftur til fulnar, at trúverðugheit
hansara er sera ivasom. Ikki minni
enn tvey uppskot legði fólkaflokk-
urin fyrri tingið hesa vikuna, sum
gingu klárt ímóti teimum lyftum,
hann gav undan valinum. Annað av
uppskotunum var lóggáva um, at
seinka tunnilsgerðina til Norðstreym
og hitt var mikið umrødda SEV-mál-
ið.

JAVNAÐARFLOKKURIN var fyrri eini
lóggávu um at steðga Eiðisvatnsút-
byggingini, men hetta uppskotið fall í
tinginum. Flokkurin setti uppskot
fram um lóg, tí hetta er einasti muna-
góði máti at steðga teirri fyrri mong-
um vitleysu framferðini at skula
leggjast á Eiðisvatn heldur enn at
fremja aðrar skilabetri loysnir.

HARAFTURAT hevur flokkurin í eini
semju innan landsstýrissamgonguna
bundið seg til at steðga Eiðisætlanini
við lóg í tinginum. Semjuavtalan
fevnr eisini um annað, m.a. at, um
tingið ikki vildi samtykkja eina slíka
lóg so skuldi útbyggingin fara fram
eftir heilt givnum rætningslinjum.
Hesar rætningslinjur liggja langt frá
teimum ætlanunum, sum SEV hevur
— eftir hvat vit hava skilt. Tað er heilt
greitt, at javnaðarflokkurin, ið sigur
seg vilja standa við givin lyfti bæði
yvirfyri veljarunum og sínum
samgongupartnarum vil syrgja fyrri,
at Eiðisútbyggingin skal fara fram
eftir teimum rætningslinjum, semja
er um.

EINGIN ivi er um, at ætlanin hjá SEV,
byggistig 1, koyrir fast í teimum
rammum, sum samgongan hevur lagt
fyrri slíka útbygging og vildi tað verið
rimiligt og skilgott av leiðsluni í SEV
at farið út í tinganes og kunnað seg
um, hvat tað er fyrri ein semja, sum er
gjørd.

jamú

Er »Okkara Banki« okkara banki?

Í Dagblaðnum 22. mars er
eitt dulnevnt lesarbræv,
sum skal lýsa mín leiklut á
ymsum ársaðalfundum í
Sjövinnubankanum gjøg-
num árin og eisini á tí
seinasta. Hetta verður nú
gjørt á ein rættiliga mis-
visandi hátt, men tá tey
sjónarmið, sum eg áður
havi ført fram, framvegis
er aktuelt, fari eg at
endurtaka nakað av hes-
um.

Í einum og hvørjum
partafelag kunnu 51 % av
partapeninginum seta alla
nevndina sum hon er. Tað
sama er galdandi fyrri
bankar og sostatt eisini
fyrri Sjövinnubankan. Har
eru 2.900 partaeigarar.
Tveir av hesum eru
Tryggingarsambandið og
Fiskasalan, sum hvør eiga
ein triðing av partapen-
inginum, meðan allir hinir
partaeigararnir eiga til-
samsan tann síðsta trið-
ingin.

Tá val fer fram á árs-
aðalfundi, fær fundar-
fólkið at vita, at nevndin
mælir til at velja tveir á-
visar menn. Við skrivlig-
ari atkvøðugreiðslu skulu
tey nøvn skrivast á at-
kvøðuseðilin, sum gevur
eina atkvøðu fyrri hvørjar
100 kr. í partapeningi.
Hetta merkir, at hvørt
uppskot, sum nevndin
kemur við uppá forhend er
samtykt. Teir báðir
nevndarlimirnir, sum um-
boða høvuðspartaeigarar-
nar kunnu einsamallir seta
alla nevndina, og sjálvt
um allir hinir 2.898 parta-
eigararnir mottu upp og
atkvøddu fyrri einum øð-
rum uppskoti, hevði tað als
onga ávirkan havt.

Hetta er mannagongd-
in, tá nevndin og høvuðs-
partaeigararnir eru samd-
ir. Hvussu øvug henda
skipan er, sást annars
best, tá nevndin í Trygg-
jarsambandinum hevði
eitt uppskot um at velja
ein av sínum nevndar-
limum í bankanevndina.
Hetta skuldi ikki givið
nakrar trupulleikar, tá
tryggingin jú atkvøddi av
1/3 av øllum partapen-
inginum, og tað vóru fyra
nevndarlimir. Men nú
kom tryggingin í minni-
luta, tí hin høvuðsparta-
eigarin atkvøddi móti
uppskotinum frá trygg-
ingini saman við smáum
partaeigarum og valdu
eitt annað umboð fyrri
tryggingina, enn hon sjálf
hevði skotið uppá og at-
kvøtt fyrri.

Hetta hendi eina ferð,
men annars er steðan
tann, at tað eru tveir
stovnar, og í veruleik-
anum tveir persónar, sum
hava alt ræðið í bank-

anum. Teir avgera, hvør
ið kemur í nevndina, og
nevndin er ikki størri enn
so, at hesir báðir ongandið
koma í minniluta.

So er tað spurningurin,
um tað er rimiligt, at
valdið er á so fáum
hondum. Her kann fyrst
sigast, at í londunum uttan-
anum okkum verður hetta
ikki hildið at vera rimiligt.
Í Danmark er soleiðis við
lóg ásett, at medarbeið-
ararnir skulu hava umboð
í nevndini. Eisini er við
lóg ásett, at tað almenna
skal hava umboð í hvør-
jari bankanevnd. Men
bankarnir hava eisini á-
lagt teimum stóru parta-
eigarunum avmarkingar,
sum hesir mugu hava tikið
undir við sjálvir.

Í Handelsbankanum,
sum annars er bankasam-
bandið hjá Sjövinnubank-
anum í Danmark, er ásett
í viðtøknunum, at eingin
partaeigari kann atkvøða
við meira enn 1 % av
samlæða partapeningin-
um. Og í norska bank-
anum Kredittkassen er
tann regla galdandi, at
eingin kann atkvøða við
meira enn 1/2 % av samlæ-
ða partapeninginum ella
við meira enn 1/5 av teim-
um atkvøðum, sum eru
umboðaðar á aðalfund-
inum. Líkandi reglur eru
galdandi í øðrum bankum.

Tað eru heldur ikki allir
partaeigarar í Sjövinnu-
bankanum, sum eru nøgd-
ir við hetta. Fyrri nøkrum
árum síðan setti eg fram
uppskot til viðtøkubroyt-
ing, sum vildi gera tað
møguligt hjá einum
minniluta av partapen-
inginum at velja umboð
í nevndina. Hetta uppskot
varð avvist av nevndini,
og grundgevingin var
fyrst og fremst tann, at
eitt slíkt uppskot vildi
krevja 90 % av parta-
peninginum í meirluta, og
so stóru partur av parta-
peninginum var ongandið
umboðaður á aðalfund-
inum. Hóast hetta fekk
uppskotið 40.000 ja-at-
kvøður. Síðan fekk eg eitt
álit frá einum jura-
professara, Bernhard
Gomard. Hann metti, at
eitt slíkt uppskot kundi
samtykkjast við vanligum
meirluta. Tiskil varð mál-
ið reist av nýggjum á tí
næstkomandi aðalfundin-
um. Hesa ferð varð tað
aftur avvist av nevndini,
men nú uttan nakra
grundgeving. Hóast hetta
fekk tað 150.000 ja-at-
kvøður, sum ikki var ein
so heilt litil partur av
meinigum partaeigarunum,
sum vóru á fundi.

Nú er tað so, at Sjó-
vinnubankin kallar seg

»Okkara banki«. Tað
kann hann fyrri so vitt gera
við fullum rætti. Sum
sagt eru nærum 3.000
partaeigarar. Annar av
teimum stóru partaeig-
arunum er Tryggingar-
sambandið, sum er ein al-
mennur stovnur, og sum
hvørt húski í landinum
eigur sín part av. Hin
stóri partaeigarin er Fø-
roya Fiskasala, sum øll
fiskivinnan og eisini allir
fiskimenn hava goldið
eginognina hjá, t.v.s.
eisini partapeningin í Sjó-
vinnubankanum. Tiskil er
Sjövinnubankin ein veru-
lig fólkaogn.

Út frá hesum kundi
ein kanska væntað, at
Sjövinnubankin var áhug-
aður fyrri at lata allar sínar
partaeigarar fáa ávirkan á
leiðslu bankans og harvið
visa á at »okkara banki«
veruliga er okkara banki.
Men hesum er als eingin
áhugi fyrri. Úrslitið er ei-
sini tað, at einki orðaskifti
fer fram á nokrum banka-
aðalfundi. Tað kemur
nærum ikki fyrri, at nakar
so frægt sum biður um
orðið í samband við for-
mansfrágreiðingina.

Fyrri at koma aftur til
lesarbrævið í Dagblað-
num er tað meira merkt av
illvilja móti undirritaða
enn nakað annað. Tað toli
eg saktans, tá tað kemur
frá hasum kantinum. Tað
sum eg havi ført fram er
bert grundað á tvey sjónar-
mið, sum eru ferd fram í
hesi grein. Tað er annars
so lætt at kveistra slík
sjónarmið av vegnum við,
at eg bert skal hava áhuga
fyrri at sleppa í nevndina.
Tað er sjálvsagt tvætl,
men ein góður háttur at
sleppa undan orðaskifti
um eitt mál.

Fyrri ordans skuld skal
eg bert gera vart við,
at hesi sjónarmið sjálvs-
agt einki hava við pers-
ónarnar í bankanevndini.
Teir gera sitt arbeiði væl
og virðiliga, men fyrri at
tað kann skipanin vera
skeiv.

Óli Jacobsen

